

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заст. голови НМК 1

М. С. Романов

Голова НМК 2

Д. М. Крицький

Голова НМК 3

Л. О. Філіпковська

« 31 »

08

2021 р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Практична стилістика

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: усі галузі знань, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Спеціальність: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Освітня програма: усі освітні програми, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Рівень вищої освіти:
перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків - 2021 р.

Розробник: Переяслов, канд. філол. наук, доц. каф. 801

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
документознавства та української мови (№801)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри канд. філос. наук, доцент,

(науковий ступінь та вчене звання)

А. Є. Прилуцька

(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

EGWABOR

1. Загальна інформація про викладача

Переяслов Віталій Олександрович,
к.ф.н. З 2015 року викладає в
університеті такі дисципліни:

- «Мовна практика»;
- «Мовна підготовка»;
- «Наукові українськомовні комунікації».

Напрями наукових досліджень:
методика викладання іноземних мов;
лексичні засоби вираження
національного характеру; лексико-
стильові та літературні особливості
поетичної мови письменників ХХ ст.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 7 семестр.

Обсяг дисципліни:

3 кредити ЄКТС (90 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин,
самостійної роботи здобувачів – 42 години.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – практичні, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий)
контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) –
українська мова як іноземна (B1).

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – немає.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Вивчення навчальної дисципліни «Мовна підготовка» полягає в розгляді
стилістичної системи української мови в її багатогранній формі; виробленні

умінь і навичок стилістично розрізняти мовний матеріал згідно з вимогами ситуацій спілкування, умов мовлення; розгляді смислових та емоційних відмінностей лексичних одиниць різних рівнів; формуванні мовного чуття та культури спілкування.

Завдання

Розвивати комунікативні компетенції мовців, шляхом занурення в стилістичну палітру української мови; виробляти практичні вміння застосовувати лексико-стилістичні грані мови залежно від конкретної ситуації; здатності до самодіагностики й діагностики досягнень інших майбутніх іноземних фахівців в україномовній професійно-мовленнєвій підготовці.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово для здійснення ефективної професійної комунікації;
- здатність спілкуватись іноземною мовою;
- здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він:

- здійснюватиме пошук інформації в різних джерелах для розв’язання професійних завдань щодо надання інформаційних послуг та продуктів, релевантних запитам споживачів.
- вільно спілкуватиметься з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою й/або однією з іноземних мов;
- забезпечуватиме ефективну співпрацю в команді для підвищення ефективності професійних комунікацій;
- навчатиметься з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань для забезпечення конкурентноздатності на ринку праці в сучасному соціокультурному середовищі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Стиль. Стилiстична система.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Обов’язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Поняття стилістики, стилю, функціонального стилю, складових стилістичної системи. Сфера використання, призначення, головні ознаки та мовні засоби наукового, офіційно-ділового та публіцистичного стилів. Лексико-фразеологічний рівень розмовного мовлення. Синтаксичні особливості розмовного стилю.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Тема 2. Стилiстичне значення i стилiстичне забарвлення.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Функціональне та емоційно-експресивне забарвлення; конотація мовної одиниці. Роль стилістичних фігур у текстах різних стилів сучасної української мови. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості стилістичних фігур. Стилiстичні можливості фігур, експресивність яких створюється за рахунок особливостей розташування слів. Стилiстичні особливості фігур, експресивність яких створюється за рахунок порушення правил побудови тексту.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Тема 3. Класифікація функціональних стилів.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сфери використання та основне призначення стилів, стилістичні ознаки на мовних рівнях (лексико-фразеологічному, морфологічному, синтаксичному).

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Тема 4. Стилiстичне розшарування й стилiстичні можливості української лексики.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Стилiстичні можливості лексичних груп та інших категорій лексики, їх стилістичні функції, стилістичні прийоми, що базуються на лексичних засобах;

конотативні можливості лексики; можливості доцільного використання лексики в особистому та професійному мовленні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням викладача допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Стилiстичне використання засобiв фразеологiї.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Стилiстичнi можливостi фразеологiчних мовних одиниць, їх стилiстичнi функцiї, прийоми, що базуються на фразеологiчних засобах; конотативнi можливостi фразем; можливостi доцiльного використання фразеологiзмiв в особистому та професiйному мовленнi.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Тема 6. Стилiстичне використання засобiв словотвору.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Функцiональнe призначення мовних новотворiв; стилiстичнi прийоми, що базуються на засобах словотвору; можливостi доцiльного використання засобiв словотвору в особистому та професiйному мовленнi.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Тема 7. Стилiстичнi властивостi частин мови.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Стилістичні властивості частин мови та їх семантико-граматичних категорій; можливості доцільного використання морфологічних ресурсів в особистому та професійному мовленні. Стилістичні можливості іменних частин мови. Стилістична характеристика дієслова. Стилістичні аспекти дієслівних категорій (часу, особи, способу). Стилістична своєрідність прислівників. Стилістичні можливості службових частин мови та вигуків.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Тема 8. Стилістичний синтаксис.

- *Форма занять: практичне, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Стилістичні властивості деяких видів простого речення. Роль речень за метою висловлювання; стилістичні властивості простого речення; стилістичні прийоми, що базуються на специфіці простого речення; можливості доцільного використання різновидів простого речення в особистому та професійному мовленні. Стилістичні особливості складного речення.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу практичного. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням викладача допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...18	1	0...18
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...18	1	0...18
За семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90-100	зараховано
75-89	зараховано
60-74	зараховано
01-59	незараховано з можливістю повторного складання

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з двох питань, максимальна кількість балів за кожне з яких становить 50 балів, а разом складає 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Зараховано (60-74). Мати мінімальний обсяг знань та вмінь щодо теоретичного та прикладного матеріалу з курсу «Практична стилістика». Орієнтуватись у структурі професійних текстів, виконувати практичні завдання на задовільному рівні. Уміти підтримувати діалог; розрізняти стилі спілкування.

Зараховано (75-89). Добре знати всі основні поняття та складові курсу «Практична стилістика»; специфіку організації та функціонування компонентів тексту. Студент має грамотно виконувати всі практичні завдання викладача. Уміти пояснювати та обґрунтовувати відповіді на запитання викладача через наведення фактів та прикладів. Застосовувати аналітичне мислення при виконанні практичних завдань.

Зараховано (90-100). Досконало володіти теоретичними та прикладними знаннями з курсу «Практична стилістика»: основні поняття, стилі текстів, а

також володіти знаннями зі специфіки професійного спілкування у фаховій галузі та застосовувати їх у виконанні практичних робіт у повному обсязі. Відповіді мають відрізнятися логічністю, послідовністю, креативністю й аналітичністю мислення у викладенні матеріалу із запитань викладача. Студент має продемонструвати додаткові знання, набуті в результаті самостійного опрацювання тем, що вивчаються. Прикладні роботи мають характеризуватися точністю та грамотністю виконання.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

- Шленьова М. Г., Кравченко І. М., Боброва О. Ю. Українська мова як іноземна : навч. посіб. Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2020. 67 с.
- Шленьова М. Г., Заверющенко О. Л., Тімановська М. Є. Українська мова як іноземна Українська мова як іноземна (тексти з завданнями). Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2020. 156 с.
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

11. Рекомендована література

Базова

1. Бадер В. І. Стилїстика української мови: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Луганськ: Видавництво СНУ ім. В. Даля, 2006. 204 с.
2. Бондарєва Н. О. Стилїстика української мови: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Четверта хвиля, 2010. 248 с.
3. Волкотруб Г. Практична стилїстика української мови : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2004. 256 с.
4. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навчальний посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
5. Конторчук Г. Стилїстика сучасної української мови: практичний курс: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Житомир: Рута, 2012. 219 с.
6. Кравець Л. В. Стилїстика української мови: практикум: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: Вища школа, 2004. 200 с.
7. Кузнецова Г. П. Стилїстика і культура ділового українського мовлення в освітній сфері спілкування: навч. посіб. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. 216 с.

8. Рижко О. М. Практична стилістика: навч. посіб. К.: НАУ, 2010. 320 с. Переяслов В.О., Ткач О.В. Алгоритми наукової комунікації у вищій школі (робота з іноземцями) [Електронний ресурс]. Харків, 2020. 80с.
9. Стилiстика української мови: навч. –метод. посiб. / упоряд.: А. С. Попович, Л. М. Марчук; за ред. А. С. Попович. Кам'янець-Подiльський нацiональний унiверситет iменi Iвана Огiєнка, 2017. 172 с.
10. Тексти та завдання з наукового стилю мови з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / уклад. О. С. Черемська, І. М. Шелепкова. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 56с.
11. Шевченко Л. Стилiстика української лiтературної мови: функцiональна дiагностика тексту: навч. посiб. К.: ВПЦ «Київський унiверситет», 2012. Кн. 2. 388 с.

Допоміжна

1. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поезика. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2008. 488 с.
2. Клименко Н. Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: монографія. К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
3. Мацько Л.І . Стилiстика ділової мови і редагування документів: навч. посiб. для дистанційного навчання. К.: Ун-т «Україна», 2004. 281 с.
4. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посiб. з алгоритмічними приписами. К.: Центр учбової лiтератури, 2009. 392 с
5. <http://studentus.net/book/2-praktikum-zi-stilistiki-ukrayinskoyi-movi/83-tekst-71-ta-zavdannya-do-nogo.html>
6. Ткач О.В., Переяслов В.О. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум. Харків, 2018. 160 с.
7. Черемська О. С., Сухенко В. Г., Карікова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчально-практичний посiбник для iноземних студентiв усiх напрямiв пiдготовки. Х. : Вид. ХНЕУ iм. С. Кузнеця, 2016. 190 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Дудик П. С. Стилiстика української мови: навч. посiб. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
2. Коваль В. О. Стилiстика української мови: навч.-метод. посiб. для студ.-фiлолог. вищ. навч. закл. Умань: ПП Жовтий, 2011. 149 с.
3. Шульжук Н.В. Стилiстика сучасної української лiтературної мови: навч.-метод. посiб. для студ. фiлол. спец. ВНЗ. Рiвне, Острiг: Видавництво Нацiонального унiверситету «Острiзька академiя», 2012. 304 с.

ДОДАТОК (обов'язковий)

Перелік галузей знань, спеціальностей та освітніх програм, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка та телекомунікації, 19 Архітектура та будівництво, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини

Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 081 Право, 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 131 Прикладна механіка, 133 Галузеве машинобудування, 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 142 Енергетичне машинобудування, 144 Теплоенергетика, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка, 153 Мікро- та наносистемна техніка, 163 Біомедична інженерія, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 193 Геодезія та землеустрій, 272 Авіаційний транспорт, 274 Автомобільний транспорт, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Психологія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Право, Екологія та охорона навколишнього середовища, Космічний моніторинг Землі, Обчислювальний інтелект, Інженерія програмного забезпечення, Інформаційні технології проектування, Комп'ютеризація обробки інформації та управління, Інтелектуальні системи та технології, Комп'ютерні технології в біології та медицині, Комп'ютерні системи та мережі, Програмовні мобільні системи та Інтернет речей, Системне програмування, Системний аналіз і управління, Безпека інформаційних і комунікаційних систем, Інформаційні системи та технології підтримки віртуальних середовищ, Розподілені інформаційні системи, Штучний інтелект та інформаційні системи, Динаміка і міцність машин, Роботомеханічні системи та логістичні комплекси, Комп'ютерний інжиніринг, Авіаційні двигуни та енергетичні установки, Безпілотні літальні комплекси, Проектування та виробництво композитних конструкцій, Проектування, виробництво та сертифікація авіаційної техніки, Ракетні двигуни та енергетичні установки, Супутники, двигуни та енергетичні установки. Інженерно технічний переклад, Технології виробництва авіаційних двигунів та енергетичних установок, Комп'ютерно-інтегроване управління в енергетиці, Нетрадиційні та відновлювані джерела енергії, Газотурбінні установки і компресорні станції, Енергетичний менеджмент, Інженерія мобільних додатків, Комп'ютерні системи технічного зору, Комп'ютерні технології проектування та виробництва, Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва, Інтелектуальні інформаційні вимірювальні системи, Якість, стандартизація та сертифікація, Мікро- та наносистемна техніка, Біомедична інженерія, Інформаційні мережі зв'язку, Радіoeлектронні пристрої, системи та комплекси, Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів, Геоінформаційні системи і технології, Інтелектуальні транспортні системи, Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів, Автомобілі та автомобільне господарство, Публічне управління та адміністрування, Міжнародна економіка